

KÕIGI MAADE WEETRANSPORT-PROLE-
TAARLASED ÜHINECE ISH LIPU ALLA!

ENSV-Oktobrirevolutsiooni ja
Sotsialistliku Ülesahituse
Riiklik-Keskjuhik

Teaduslik-teadmekirjanduse
roomalukogu

Nr

MAJAKAS

ISH (Merimeeste ja Sadamatööliste
Internatsionaali)
EESTI SEKTSIOONI HÄÄLEKANDJA

5

Millest kirjutada „Majakale“?

Sagedasti on kuulda merimeeste hulgas üteldusi, et ei leidu ainet millest ajakirjale kirjutada. See aga pole õige. Nii kaua kui elame kodanlise kurnamise- ja surwekorras on meil igal sammul tarwis temaga wõidelda, ülekohtu, wäärnähtusi ja wägiwõltsu, awalikkuse ette tuua, armutult paljastada ja selle wastu aktiivselt wõitlusse astuda.

Meie peame oma palgawõitluse küsimusi ajakirja, kui juhi kaudu, harutama ja otsustama. Sellepärast on meriproletaarlase kaastöö oma ajakirjale väga tarwilik, et wõitluse küsimusi õieti ja õigel ajal otsustada.

Seltsimehed, merimehed, sadamatöölised, kalurid! Arwesse wõttes seda kaastöö tähtsust

Kirjutame „Majakale“ järgmiste küsimuste üle:

Palgatingimustest: kui suur on palk, kas tema wäljamaksmisega weniatakse, temast ülekohtuselt trahwirahasid ja muud mahaarwatakse, ületundide raha walesti arwestatakse, wäliswaluuta ümberarwamisel «taskuraha» tehakse j.n.e.

Tööajapikkusest: kui pikk on tööaeg, kui palju tehakse üle 8 tunni, kas sunnitakse ülekohtuselt ka puhkeajal töötama, kuidas puhkepäewade pidamisega j.n.e.

Toitlustamisest: toiduainete sisseostmisest, toiduainete wäärtusest ja walmistamisest, sööginõudest ja söögiruumidest j.n.e.

Terwishoiust: puhtusest laewas, eluruumidest, pesemise tingimustest, arstiabi ja rohtude andmisest j.n.e.

Ümberkäimisest: meeskonna ja juhtkonna wahekorradest, toorusest, ülekohtust, tagakiusamisest j.n.e.

Wäärnähtustest ja kuritarwitustest, nii hästi laewal, kui sadamates. Igasugusest ülekohtust ja sohimängust, eriti mis meeskonna arwel tehakse j.n.e.

Palgawõitlusest — streikidest, konfliktidest, wallandamitest j.n.e.

Ametiühisuslisest tööst — ametiühisuste tegewusest, äraandlikkudest juhtidest, nende lubamata kokkulepetest ja merimeeste, sadamatöölise ja kalameeste hüwide mahaahkerdamisest j.n.e.

Walitsuse wastütulematusest, tagakiusamisest, areteerimisest, provokatsioonist j.n.e.

Ühesõnaga, kirjutage kõigest oma hädadest, puudustest, palgawõitluse nõudmistest, mis meriproletaarlaste j.t. tänapäewa elulisi huwisid puudutab.

Toimetus.

Kõigi maade proletaarlased ühinege!

MAJAKAS

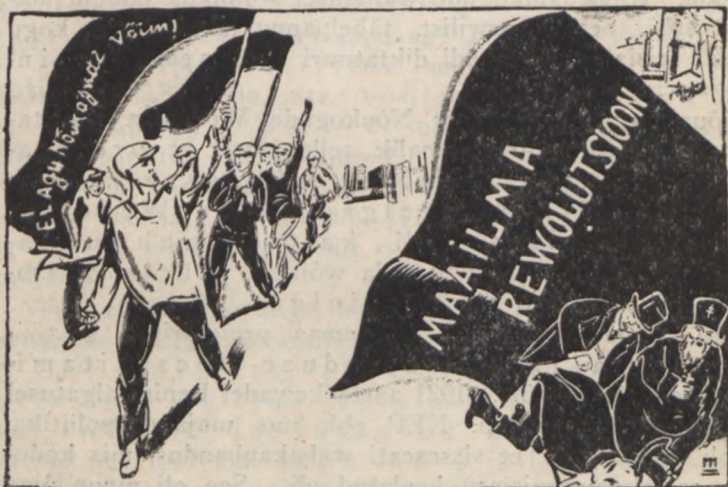
N 5

November 1932

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaali)
eesti sektsiooni häälekandja

Hamburg, Rothesood-
strasse N 8.
Die Estnische Sektion
der ISH.
"Majakas"

Üksinumbri hind
25 senti.
Poolasta 1,20 kr.
Aastas 2 kr.

15
AASTAT

Wiisteist aastat proletariaadi diktatuuri! Wiieteist aasta eest awas wene rewolutsiooniline proletariaat inimsoo ajaloos uue aja-järgu — maailma proletaarsete rewolutsiooni ajajärgu.

Tsaaride, türmid, kurnamise maast sai sotsialistlik waba töörahwa kodumaa.

Sotsialism, millest warem ainult unistati — teostub praegu ühel kuwendikul maakeralt.

Oktoobrirewolutsioon sai ühtlasi kogu ilma töörahwa wabadusliikumise heledaks majakaks, hiilgawaks eeskujuks, mis juhib maailma kurnatud rewolutsioonilisel wõitlusraal.

Nüüd, 15. aastapäewal, töötas jälle kord maailma rewolutsiooniline proletariaat Berliini, New-Yorgi, Tokio tänawatel wõidelda ja wõita maailma Oktoobri.

NÕUKOGUDE LIIDU SOTSIALISTLINE MAJANDUS WIIETEIST AASTA JOOKSUL (1917—1932)

Wene proletariaat päris Oktoobrirewolutsioonis kodanluselt majandusliselt mahajäänud ja imperialistlikes ilmasõjas lõhutud majanduse.

Nõukogude Wenemaa proletariaat ei saanud peale Oktoobrirewolutsiooni veel oieti asudagi tegelikule sotsialistlisele ehitustööle, kui algas kodusõda, — noorele proletariaadi riigile tungisid kallale kogu ilma imperialistid ja wene walgekaartlased. Seda interwentsiooni toetasid kõige aktiivsemalt sotsiaaldemokraadid.

See kodusõda, mis Nõuk. Wenemaale peale sunniti, purustas veel enam proletaarse riigi majandust. Interwentsiooniwäed tegid metsikut lõhkumistööd. Kuna nõukogude walitsusel wõimalik polnud majanduslise ehitustöö peale tarwilist tähepannu juhtida, sest kogu ülesanne sel ajal seisis proletariaadi diktatuuri kaitsemises interwentsiooni vastu.

Määratute jõupingutustega wõitis Nõukogude Wenemaa proletariaat kodusõja. See wõit oli wõimalik sellepärast, et proletariaat endaga kaasa tõmbas wõitlusse kõige laiemad wene töörahwa hulgad ja et Wenemaa proletaarset rewolutsiooni kaitstes rahwuswaheline proletariaat, et kogu seda wõitlust juhtis enamline partei, eesotsas sm. Leniniga.

Oli kodusõda lõppenud, wõis N. Wenemaa proletariaat ja töötaw talurahwas asuda rahwamajanduse ülesehitamisele, sotsialistlisele ehitustööle. 1921 aasta kewadel Lenini algatusel ja juhatusel pandi maksma n.n. NEP ehk uus majanduspoliitika. NEPi sisuks oli eeskätt see, et sisseseati wabakaubandus, mis kodusõja ajal (n.n. «sõjakommunism») keelatud oli. See oli ainus õige ja wõimalik tee majanduse ülesehitamiseks ja sotsialismi wõidulewiimiseks.

1926—27 aastaks jõudis Nõuk. Liidu rahwamajandus nõuk. walitsuse ja kompartei õige poliitika tagajärjel peajoontes juba sõjaeelsele tasemele. See oli n.n. ülesehitamise ajajärk.

1926—27 a. peale algab uus ajajärk, n.n. rekonstruktiivne ajajärk, s.o. rahwamajanduse sõjaeelsest tasapinnast kõrgemale ehitamine. See on eeskätt maa industrialiseerimise poliitika, mida partei ja nõuk. walitsus sel ajajärgul teostawad, s.t. N.Liidu muutmine kõgelearenenud tööstusmaaks, kes ise oma wabrikutes ja tehastes toodab kõik, mis tal waja, ning ei olene wälismaadest. Hüüdsõna — «kumb kumba» — kas wõidab sotsialism kapitalismi wõi wõidab kapitalism sot-

sialismi (nii N.Liidu siseriigis, kui ka rahwuswahelises ulatuses) kerkib ikka terawamalt päwakorrale. Kogu see sotsialistline ehitustöö toimus ja toimub kõige wihasemas klassiwõitluses kulakluse ja kodanluse jäänuste wastu, keda nii ehk teisiti toetas ja toetab rahwuswaheline imperialism ning sotsfaschism. Kuid N.Liidu proletariaat on ka selles wõitluses wõidukas ja wõib oma saawutuste peale uhke olla.

Missuguseid saawutusi wõib siis N.Liidu proletariaat oma walitsemise 15-dal aastapäewal äramärkida sotsialistlise majanduse ehitamise alal?

Kui tsaariaegsel Wenemaal: tööstuse üldtoodangu wäärtus oli 6,3 miljaridit rubla, siis oli N.Liidu tööstuse üldtoodangu wäärtus 1931 a. — 28 miljardit rubla. Kiwisööe toodang: 1913 a. — 28,9 mln. tonni, 1931 a. — 53,5 mln. tn.; nafta-toodang: 1913 a. — 9,1 mln. tn., 1931 a. — 22,9 mln. tn.; malmi-toodang: 1913 a. — 4,2 mln. tn., 1931 a. — 4,8 mln. tn.; elektrienergia-toodang: 1913 — 1,9 mlrd. kwt., 1931 a. — 11,7 mlrd. kwt.; traktori-toodang: 1913 a. — 0; 1931 a. — 41.280 tk. 1932 a. — 82.000 tk.); põllumasinatetoodang: 1913 a. — 64 mln. rbl.; 1931 a. — 760 mln. rbl.; sirtsiriide toodang: 1931 a. — 2,470 mln. mtr.; 1931 a. — 2.820 mln. mtr.; töölisi ja teenijaid oli: 1913 a. — 11¼ mln. in., 1932 a. — 21 mln. inimest. Erakondlus on N. Liidus sootuks wäljatõrjutud. 1932 a. jooksul kaswab N.Liidu sotsialistline majandus 1931. aastaga wõrreldes üldiselt 20—25%. Ja lõpuks weel üks arw, — kui 1913 a. kogu Wenemaa üldine rahwa tulu oli 14,6 miljardit rubla, siis on see summa 1932 a. — 49 miljardit rbl.

Need arwud paistawad olewat waid kuiw numbriterida, kuid kui nende üle hoolega järelemõelda, siis näeme, et siin peitub kogu N. Liidu proletariaadi ning kogu töörahwa kangelaslik wõitlus sotsialismi eest 15 a. jooksul, wõidud ja raskused selles wõitluses. Meie näeme pea igal alal kaswu 2—3—5 ja isegi rohkem kordi. Kogu maa kihab määratus töös. Kerkiwad sajad uued hiiglatehased, raudteed, sadamad j.n.e. Tuletame meele waid Dnjepri elektrijaama, Magnitogorski ja Kusnetski hiigla metallitehaseid.

Kõrwutame nende saawutustega kapitalistlise majanduse kriisi. Meie ei hakka siin arwusid tooma, seda ei luba rüüm, kuid waadake igauksi enda ümber tähelepanelikult ringi ja te näete, millises kriisikuristikus on kapitalistline majandus ja mida see tähendab töörahwale.

Ka põllumajanduse alal on nõuk. walitsusel saawutatud 15 a. jooksul määratuid edusamme. Kui sotsialistlise suurtööstuse arenemisega oli põllumajanduslisele suurtootmisele loodud wastaw tehniline alus (traktorite j.m. põllumasinatetootmisega j.n.e.), siis asusid kompartei ja nõukogude waitus otsustawamalt põllumajanduse sotsialistisele ümberkorraldamisele. 1828 a. peale haka-

takse suuremal arwul asutama riiklisi põllumajanduslisi suurettewõtteid (sowhoosid) kõige uuema masinatehnika alusel. 1929—30 a.a. algas põllumajanduse kollektiwiseerimises suur tõus ja praegu on 60 % kogu N.Liidu taludest kollektiwiseeritud, kelledele kuulub 80 % kogu sellest põllumaast, mis enne oli Nõukogude Liidu üksiktalunikkudel. Täieliku kollektiwiseerimise alusel likwideeritakse N. Liidus kulaklus (hallparunid) kui klass. See kulakluse likwideerimine on peajoonetes juba teostatud. Kulaklus on otsustawalt purustatud.

Tähtsamaks ülesandeks N.Liidu sotsialistlise põllumajanduse alal on praegu põllumajanduse omaduslise külje tõstmine, wilja j.n.e. saagi tõstmine mitte külwipinna laiendamise, waid parema maaharimise j.n.e. teel. Kollektiwiseerimises on esikohal kolhooside organisatsiooniline ja majandusline kindlustamine. Siin mängib iseäranis tähtsat osa kolhoosikaubanduse arendamine, s.t., et kolhoosid toowad oma saadusi linnaturgudele.

N.Liidu põllumajandus elab üle tormilist tõusuajajärku ja need suured saawutused, mis sel alal on, on õieti ainult esimesed sammud. Veel suuremad saawutused, veel kiiremad arenemise tempod seisawad ees.

Ei tohi siinkohal unustada seda olukorda, milles asub kapitalistlike maade põllumajandus praeguse — kriisi ajal, — lagunemine, wõlad, maksud, oksjonid, töötawa talurahwa pauperiseerumine. See on üldine pilt.

Niisamasugust kaswu, nagu tööstuse ja põllumajanduse alal, näeme meie N.Liidus ka kõigil teistel majandusealadel. Näit. transpordi alal, kus kauba- ja reisijate wedu sõjaeelse ajaga wõrreldes on kaswanud mitmekordselt.

Need saawutused on saadud I. wiisaastaku teostamisel ja 1932 aastal teostab N.Liit peajoonetes juba esimese wiisaastaku, s.o. teostab ta nelja aastaga. Kõigil on veel meeles, kuidas kogu ilma kodanlus ja sotsfaschistid seda wiisaastakut mõni aeg tagasi nimetasid blufiks ja unistuseks. N. Liit aga on juba jõudnud sotsialismi ajajärku. Sotsialism on saanud lihaks ja luuks, sest sotsialism on N.Liidu majanduses määratus ülekaalus, sotsialistlikud töowormid (lööktöö, sotsialistline wõistlus j.n.e.) on saanud miljonite tööliste ja kolhoosnikkude töowormideks. Töö on N. L-s saanud miljonitele ja miljonitele auasjaks. N. Liit on kindlalt ja tagasipöörmatult sotsialistlisel teel. «Kumb — kumba» küsimus on N. Liidus lõpulikult otsustatud sotsialismi kasuks.

Tööliste ja töötawa talurahwa aineiline ja kultuuriline olukord on tsaariajaga wõrreldes, määratult paranenud, kuigi siin veel wäga palju tööd ees seisab, et teda nõuetawale kõrgusele tõsta.

Kõikide nende määratute edusammude põhjuseks on: 1) see, et N.Liidus on uus riigikord, proletariaadi diktatuur,

millel pole kapitalistlike kurnamiskorra pahesid; 2) see, et sotsialistlik ehitustööd juhib enamiine partei, kes karastatud aastakümnete pikkuses võitluses, kelle poliitika on ainus õige ja järjekindel poliitika, mis proletariaadi võidule viis ja viib, mis kogu töörahwa viib heledale kommunistlikele tulewikule; 3) see, et kompartei end silmapilgukski ei lasknud kõrwalekiskuda oma õigelt teelt, et ta kogu enda olemasolu ajal on pidanud kõige vihaseimat võitlust igasuguste kallakute ja kontrerevolutsiooniliste waadete vastu; 4) see, et komparteid juhtisid ja juhiwad niisugused geniaalsed juhid, nagu Lenin ja pärast tema surma Stalin; 5) see, et määratud tööliste, kolhoosnikkude ja töötawa talurahwa hulgas aktiivselt osawõtawad partei pealiini teostamisest, et ned endi igapäises võitluses teostawad praktiliselt neid juhtuõre, mis annab partei (näit. sm. Stalini 6 tingimust).

Arusaadaw, et see määratu sotsialistline ehitustöö ei toimu kergelt ja libedalt. Siin on palju raskusi, mille põhjuseks on eeskätt see mahajäänud olek, mille parandas N.Liidu proletariaat kodanluselt.

Tarwis on kapitalistlikele maadele võimalikult kiirelt järele jõuda ja neist möödaminna.

Ka alaline interwentsiooni hädasoht süwendab neid raskusi. Kuid need on kõik kaswuraskused, mis hoopis wastand on neile «raskustele», mida üle elab kapitalistline ilm. N. Liidu proletariaat ja kolhoosnikud on kindlad oma võidus ja nad sammuvad wääramatult oma sihile.

Esimese wiisaastaku eduka teostamise alusel asub N. Liit 1933 a teise wiisaastaku teostamisele. Teises wiisaastakus likwideeritakse N. Liidus klassid üldse, ehitatakse üles klassitu sotsfaschistlik ühiskond, kus pole inimese kurnamist inimese poolt, kus likwideeritud seda kurnamist tekitawad põhjusedki. Teises wiisaastakus warustatakse kogu N. Liidu rahwamajandus kõige uuema ja täiuslikuma tehnikaga. Tööraha elatistasem tõuseb teises wiisaastakus kahekolmekordselt.

Meie näeme, kuidas sotsialistline ilm, N.Liit, järjekindlalt ülesmäge sammub, kuna kapitalistline ilm kōduneb, mädaneb, alla mäge läheb.

Kogu ilma kodanlus ja sotsfaschism püüab häwitada N. Liitu, kelle järjekindel kasv tähendab kapitalismile surma. Selleks N.Liidu hävitamiseks tehakse ikka kiiremalt ja awalikumalt ettewalmistusi.

Oktoobrirewolutsiooni 15 aastapäew kohustab iga töolist ja töötawat talupoega weel ja weel suurema agarusega, energiaga osawõtma N. Liidu kaitsmisest interwentsiooni vastu kui seni. Meie ei tohi miski hinna eest lasta häwitada N. Liitu, ainukest kogu ilma töörahwa isamaad! Ainult üle meie

surnukehade pääsewad kodanlus ja softfaschism N. Liidu kallale!

Kogu kapitalistlises ilmas kaswab rewolutsiooni laine. Meie lähene me otsustawatele, ennenägemata suurtele kokkupõrgetele töö ja kapitali wahel. Selles kokkupõrkes on N. Liit üleilmse proletaarse rewolutsiooni alus, on see majakas, mis näitab teed kogu ilma rõhututele, kuidas purustada kapitalismi iket, kuidas maksmapanna töölistalurahwa walitsust ja ehitada sotsialismi.

Meriproletaarlased! Read koomale N. Liidu kaitseks! Kindlustame N. Liidu proletariaadile sotsialistlise ehitustöö eduka jätkamise wõimaluse! Tootame N. Liidu proletariaadile Oktoobrirewolutsiooni 15-dal aastapäewal, et pole kuigi kaugel see aeg, kus meie «oma» kodanluse üle parda heidame, ta häwitame ja käsikäes N. Liidu proletariaadiga ja kolhoosnikkudega asume sotsialistlikule ehitustööle!

Frits.

KAS ON WÕIMALIK NÕUKOGUDE LIIDUS MAJANDUSE KRIIS?

Praegusel ajal, kui terve maailma kapitalistlik majandus elab üle ennenägemata kriisi, tekib tahtmata küsimus: kas on wõimalik ka Nõukogude Liidus majanduse kriis?

Meie, eesti merimehed, kes oleme sunnitud kodumaalt lahkuma ja sõitma kauemat aega wälismaa ehk kodumaa rahameeste laewades, ei ole mitte ainult maailma kriisi pealtwaatajad, waid kanname omal turjal ka kõik need raskused, millesse on tõuganud kapitalistline majapidamine tööliste. Meie silmade all suletakse tehased ja wabrikud, pannakse seisma laewad, tööta tööliste hulk kaswab iga minutiga. Wiletsus ja nälg on tänapäewane tööliklassi osa kapitalistlikes riikides.

Teisiti on olukord Nõukogude Liidus, kes on praegusel ajal ainukene maa, kus ei ole töötä töölisi, kelle majandus tõuseb igapäewaga, kelle põldudel töötawad kümned tuhanded traktorid ja masinad, kus töörahwa seisukord paraneb ühenduses sellega järjekindlalt.

Miks ei ole Nõukogude Liit tabatud kriisist?

Sellele küsimusele on kerge wastata: Nõukogude Liidus on ju wõim 15 aastat töörahwa käes, kes ehitab plaanikindlalt sotsialistlist majandust. Seal ei ole anarhilist, plaanita ülewalmistust ega tööliste ostujõu allasurumist, nagu siin palkade wähenemine, millest just tekibki kaupade kuhjunemine. Seal ei ole kapitaliste ega eksploateerimist. Oktoobrirewolutsioonis wõttis tööliklass wabrikud kapitalistidelt ära, seega on ette wõtted kogu ühiskonna omad ja ühiskond wõib oma tarwete kohaselt walmistust plaanikindlalt reguleerida, ühes harus suurendades, teises ümberkorraldades, ärahoides sellega teatud harus ülewalmistuse. Kapitalistlikes wabrikus wõtab wabri-

Baku naftatööstuse puurtornide mets.

kuperemees töösaadused omale, aga nõukogude wabriku saadused lähewad ühiskonna tarbete rahuldamiseks.

Järelikult, sotsialistlikus ühiskonnas ei saa kriisi juba sellepärast tekkida, et saaduste hulga kasvuga, kasvab ka tööliste tarwituse määr, elatistasapind. Hea riietus, hea söök, teater, haridus, mis oli seni kodanlikes korras kurnajate eesõiguseks, peab olema sotsialistliku ühiskonna iga liikme iseendast mõitetawaks õiguseks. Seda kiirendab aina tehnika edu. Seega, töölisel, tões Nõukogude Liidu tööstust, tõstawat ühes sellega järjekindlalt iseenda heakäekäiku.

Kapitalistlikes wabrikus läks see kõik kapitalistlike klassi tasku.

Sellepärast on N.Liidus kõik töötawat hulgad majanduse tõstmisest huwitatud, mille paremaks tunnistuseks on miljonid lõõk-töölisel tehastes ja kolhoosides — maal. Wiieaasta plaan, millest omal ajal oli palju juttu wälismaal ja mille täitmine kapitalistlike maade ökonomistide arwamise järele pidi nõudma 50 aastat, on üldjoontes täidetud ja paljudel aladel isegi ületatud.

Niisugust kiiret kaswu ei ole näinud weel ükski kapitalistline riik maailmas.

Teine wiisaastaplaan, mille teostamisele asutakse N.Liidus 1933 aastast, on weel suurejoonelisem, ta on klasside likwideerimise wiisaastak.

Nii näeme, et N.Liidu töörahwas, nii linnas kui maal, ehitab sotsialistlikku plaanikindlat majandust, kus ei ole eksploateerimist.

Praegu ei saa weel wälismaa merimehed kõik küllalt selgesti aru

sellest suurest ennastsalgavast tööst ja võitlusest, mida peab Nõukogude Liidu proletariaat ja missugusel alusel areneb ta tööstus.

Meile seletatakse tihti kapitalistide ja sotside poolt, jah, isegi eksiteele viidud merimeeste suust: «Eks tuleb kriis ka N.Liidus?» See pole õige, tuleb meelespidada, et sotsialism viib järjekindlalt töörahva olukorra paranemisele, et igasugused uuendused ja abinõud, mis saavad tööstuses ja põllutöös tarvitusele võetud, võimaldavad järjekindlat tööpäeva lühendamist ja tõstavad töötajate elatismiinimumi. Tööline ei pea mitte igawesti tööloomana orjama hommikust õhtuni, vaid tehnika eduga väheneb tema töötundide arv päevas, tunneb ta end inimesena. Sinna poole sammub kindlalt Nõukogude Liidu töörahvas ja sinna kutsub ta kaasa kogu maailma töörahvast.

See on: ehitama uut, sotsialistlikku ühiskonda, kus pole vereimejaid ega kurnamist!

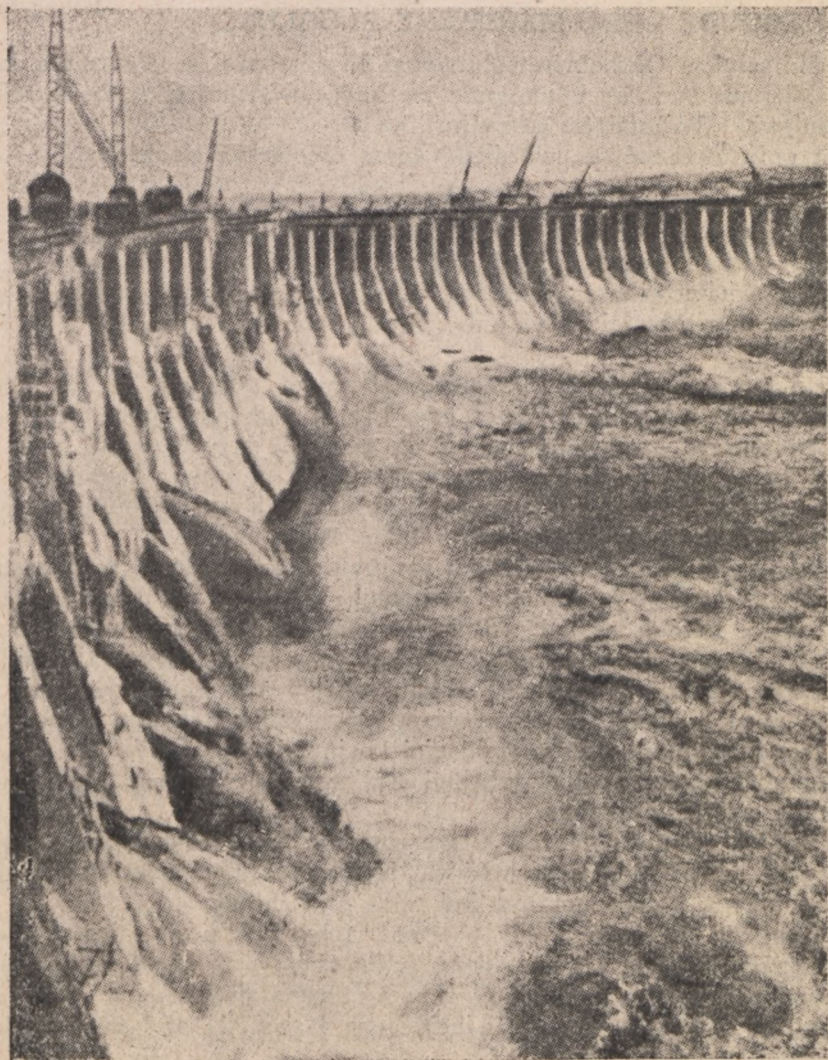
DNJEPROSTROI

7. novembril 1927 a. hakati Dnjeperi jõe ehitama maailma kõige suuremat elektrijaama. 1. mail 1932 a. hakkas Dnjeprostroiis töötama esimene turbiin. 10. oktoobril oli Dnjeperi elektrijaama avaramine viie turbiini energia kasutamiseks. Dnjeprostroi on valmis, ta muutus Dnjeperi elektrijaamaks. Praegu monteeritakse nelja viimast turbiini ja lähemate kuude jooksul hakkavad tööle kõik Lenini nimelise Dnjeperi elektrijaama turbiinid, millele võimsus on igaühel 90.000 hobujõudu. Niisuguri turbiine pole ilmas seni veel olnud. Kogu jaama võimsus on 810.000 hobujõudu. Kapitalistlike ilma kõige tugevama elektrijaama võimsus on 620.000 h.j. (Tenessy jõel). Dnjeperi elektrijaama nimetavad isegi kodanlised insenerid praeguse aja tehnika imeks. Ja niisugused tehnika hiiglasaavutused on võimalikud ainult Nõukogude Liidus.

Seal, kus viie aasta eest alles Dnjeperi wood metsikult kohades tormasid üle karestiku kaljude, on praegu kolmveerand klm. pikkune tamm, mis veel 50 mtr. ta endisest tasemest kõrgemale paisutab. Karestik on kadunud wee alla. Ta kaljude kohal sõidavad nüüd suured aurikud. Karestiku asemele tammi taba on tekkinud mitmekümne kilomeetri pikkune hiiglajärw. Dnjeper on muudetud kogu ulatusel laewasõidukõlblikuks.

Kuid, see pole veel kõik. Elektrijaama lähedale ehitatakse terve rida hiiglatehaseid (rauasulatised, alumiiniumsulatised tehased j.n.e. j.n.e.), kes Dnjeperi odavat elektrienergiat hakkavad kasutama. See on terve võimas tööstusline raioon, kombinatsioon, mis kerkib Dnjeperi elektrijaama ümber ja mille mõned tehased juba töötavad. Dnjeperi elektrijaam annab oma energiat ka Donbassi söeraiooni ja muudesse lähematesse linnadesse.

Dnjeprostroi, see on kujukam näide enamlistest töötempo-

Waade Dnjeprostroi tammile

dest, proletariaadi energiast. Tsaariwalitsus plaanitses ja projekteeris aastakümned Dnjepri weenergia ärakasutamist, kuid ei saanud kaugemale sõnadest, plaanidest. Nõuk. võim aga ehitas Dnjepri jõele wiie aastaga üles maailma kõige suurema elektrijaama.

F.

NÕUKOGUDE LIIDU MERIMEHE ELUOLUST

Pühitsetakse Oktoobrirewolutsiooni 15 aastapäewa. Tahtmata ker-
kib küsimus: mis on nõukogude merimees võitnud Oktoobrirewolut-
siooniga? Võitnud on ta palju.

Et seda õieti mõista, sõrdleme tema eluolu tsariaegsega.

Enne,

tsaari ajal oli merimees ainult rääkija tööloom. Teda sunniti loo-
mana, sõimati, peksti näkku, kiusati taga. Tema jaoks oli «wiisa-
kamates» käidawamates kohtades sildikesi: «sisseminek koortele, sol-
datitele, merimeestele keelatud». Se oli inimese «sarnasus» teise ini-
mesega!

Tööpäewa pikkus oli vähemalt 10 tundi sadamas ja 12 merel.
Palk 15—25 rubla kuus. Ületunde, kas ei maksetud üldse wõi hoo-
pis tähtsuseta «walurahana». Söök oli küll laewa poolt, kuid nii
nagu kapten heaks arwas. Sagedasti seisis ta ainult kartulatest ja
heeringatest. Woodiriided, magadiskoti, sööginõud ja muu sellesar-
nase pidi merimees endaga laewa tulles kaasa tooma.

Wanni wõi pesuruumi hariliku sureliku jaoks ei olnud, seda kasuta-
sid ainult kapten ja esimene mehaanik. Kütjad pidid peale wahti
sealsamas katelde wahel wõi kütteruumi nurgas end weidi puhasa-
tama. Ja mis pesemine seegi oli, kui teine waht samal ajal ahjusi
puhastas, millest lendas sulle näkku mitte ainult söetolmu, waid ka
tulist auru ja gaasi. Peale wahiaja lõppu pidid hiiwama weel, ilma
igasuguse ületunni tasuta, wahi ajal korjunud tuha.

Dekimehed, kui nad ei tahtnud wäljanäha neegritena, pidid endid
pesema wäljakäigukohas.

Kuskil ees laewaninas oli kitsas eluruum 6—8 mehe jaoks. Häda-
waewalt pääsis üksteisest mööda. Hommikul ülestõusmisel pidi üks
osa senikaua koikus ootama, kui teine end riietas.

Põrandaid ja laudu pidi pesema laupäewal peale tööaega ehk
puhkepäiwiti. See oli haruldane juhus, kus anti ühele mehele lau-
päewal tööajast paar tundi eluruumi puhastamiseks.

Polnud siis imestada, et kajutid selle tagajärjel olid mustad, luti
kate ja prüssakate pesad.

See kõik oli enam kui 15 aastat tagasi.

Nüüd,

nõukogude merimees tunneb end inimesena. Ta pole enam kurnataw
ori ega alam olemus, waid üheõigusline liige walitsewa proletariaadi
peres.

Sellele wastawalt on tema olukord kõikkülgsest paranenud.

Tööpäewa pikkus dekil on 8 tundi ehk 3 wahti, kütjatel 6 tundi ehk
4 wahti.

Ületundidena tehtud töö, nagu kütjatel tuha hiiwamine, maksetakse
kahekordselt.

Peale palga maksetakse söögiraha wälissadamas 37 kuld rubla,
kodusadamas 24 rubla.

Söögiainete sisseostmist toimetab selleks walitud mees. Paljudes laewades nagu «Dnjestr», «Dnjepr», «Saturstroï» j.t. on meeskonnal ja juhtkonnal ühised söögiruumid, kuna söök niihästi kaptenil kui kütjal ühesugune.

Merimees on laewa poolt warustatud woodirietega: 2 lina, tekk, madrats, padi; käterätikutega, sööginõudega j.n.e. Pesuwahetus on iga 10 päewa tagant. Dekimehed saawad weesaapad, wihmakuue, töökindad, tööriided ja külmal ajal soojad pealisriided ning soojamütsi.

Kütjad saawad: töösaapad, soojapesu, tööriided, ühes kinnastega ja madruse pluusi. Tööriided pestakse laewa kulul: dekimeestel 1 kord, kütjatel 2 korda kuus. Peale selle, antakse igaühele weel nael seepi kuus.

Puhkust saawad seadusliku normina kütjad 1 kuu ja dekimehed 2 nädalat aastas. Puhkuse ajal maksetakse neile palk edasi. Sõidab laew aasta wältel ekwaatori alt läbi wõi troopika wetes, antakse weel 2 nädalat lisapuhkust nii kütjatele kui dekimeestele. Kui puhkeaja möödudes mõnesugusel põhjusel ei trehwa kohe endisse laewa saama, siis on puhkuselt tulija reserwis endise palgaga kuni koha saab.

Eluruumides on kahe mehe peale üks kajut. Igas laewas leidub saunaruum, kus ka sooja ja külma wee duschid. Peale päewatööd wõi wahiteenistust wõid end üleni põhjalikult pesta.

Igas laewas on punanenurk ühes lugemistoa ja raamatukoguga. Seal wõib leida ka mängu, nagu male, doomino j.t.

Meeskond kasutab ühtlasi meelelahutuseks ülesseatud raadiot.

Laewapere walib laewakomitee, kelle ülesandeks on walwata kollektiiwlepingu täitmise, ületundide wäljamaksmise j.n.e. üle. Laewakomitee juhib ka poliithariduslist tööd ning sotsialistlist wõistlust. Konflikte lahendab sellekohane komisjon. Töö hoolsuse ja sotsialistlike lööktöö hindamisena on ette nähtud weel preemiad, mis teeb wälja ühes laewas wähema, teises suurema summa. Näiteks «K» peal oli 5 naelsterling...

Neist mõnest napist reast näeb lugeja, mis on nõukogude merimees wõitnud Oktoobrirewolutsiooniga. Ta on poliitiliselt täisealiseks saanud. Ta on orjast inimeseks muutunud. Ja see sai wõimalikuks ainult tööliste wõimu juure tulekuga.

Pendar.

MÄLESTISI EESTI REWOLUTSIONILISTE MERIMEESTE ORGANISEERIMISEST JA WOITLUSEST ANTWERPENIS

Jaauanuaris 1921 a. üksikute seltsimeeste nõupidamisel pandi alus rewolutsiooniliste merimeeste rühmale Antwerpenis. Rühma peaulesandeks oli, organiseerida merimehi klassiwõitlusele kapitali wastu, takistada laskemoona wedu interwentidele j.n.e. Grupp organiseeriti nime all «Antwerpeni Eesti merimeeste Hariduse selts».

Paari-kolme kuu jooksul oli grupil juba 50—60 liiget, mis näitab, et merimeeste osawõtt klassiwõitlusest oli elaw.

Peeti iga nädalas vähemalt üks koosolek, arutati merimeeste palgawõitluse ja päewaküsimusi j.n.e. Oli tunda rewolutsioonilise liikumise hoogu ja pinget.

Kuid klassiwõitlejate maski all poetasid seltsi ka prowokaatorid, kes warsti libistasid Antwerpeni eesti konsuli kabinetti grupi liikmete nimekirja.

Selleks, et merimehi klassiwõitlusest tagasihoida, wõeti tarwitusele igasugused abinõud. Esiteks, hakati konsuli näpunäidetel aktiivsemaid seltsitegelasi laewades tagakiusama.

Laewa munsterdamisel nõuti teenistusse astujalt sellekohast konsuli «lubakirja».

Eesti konsul saatis kõikidele merimeeste töölewõtjatele organisatsioonidele ettekirjutuse, et eestlastele mitte ilma tema sellekohase loata tööd anda.

Arusaadaw, et tõsisemad klassiwõitlejad sarnase luba järgi ei läinud, see oleks olnud asjata taldade kulutamine. Kuid need, kes siiski käisid, neid käskis «konsuli härra» istuda ja läks ise taha tuppä. Tagasi tulles, diplomaatlik naerujoon suu ümber, wabandas «suurus», ta ei wõiwat sarnast luba anda, mees peab sõitma kas Eestisse tagasi, wõi otsima omale mujalt tööd.

Oli selge, et need, kes olid E. Merimeeste Hariduse Seltsi liikmete nimekirjas, enam laewadesse kohta ei saanud.

Kuid selts, waatamata tagaklusamisele, jatkas wõitlust ja kutsus üles merimehi sarnaste konsuli lubade ja prowokaatorite vastu ägedamale waljaastumisele. Nüüd kutsuti appi ka kohapealne politsei, kes hakkas konsuli näpunäidetel seltsi organiseerijaid areteerima ja maalt wäljasaatma.

Ühtlasi, saadeti politsei seltsi kirjandust «konfiskeerima». Kuid, et üksikud seltsimehed puistamist õigel ajal ettenägid, said otsijad pika nina. Kõige selle surwe tagajärjel jäi seltsi tegewus teatud määral soiku. Kes ei saanud enam töökohta, pidi tahes-tahmata jätma Antwerpeni, kuna teised, kes ei olnud wälja saadetud ja teenisid laewadel, pidid laewa Antwerpeni tagasitulekul juba warakult teistes sadamates «jalga laskma». Warsti peale seda reorganiseerus selts Rahwuswaheliseks merimeeste rewolutsiooniliseks grupiks ja jätkab tänapäew oma wõitlust juba ISH sektiioonina, üleskutsudes kõiki sadama ja weetranspordi töölisi ühinema ISH lipu alla, ühiseks wõitluseks kurnajate ja eksploateerijate vastu, sest, ühises wõitluses häwitame mitte üksi konsuli «load», waid ka kogu konsulite ja prowokaatorite korrupsiooni süsteemi ning loome tööliste riigi, kus ei tunta klassiwahesid ja kus on kõik töölised ja merimehed üheõiguslikud.

—i —w.

Elagu rewolutsiooniline merimeeste liikumine üle ilma!
Elagu tema ainuke tõsine juht ISH!

WALMISTAME PALGAWÕITLUSELE!

Laewaomanikkude saagiahnusel pole piiri. Merimehe palka ähvardatakse uuesti rööwida. Samal ajal on krooni kurss kõikumamas. Elukallidus tõuseb. Pätsu hirmuwailtsus kõrgendab erakorralise wolitusega makse, tõstab tolle j.n.e.

Merimees ei wõi enam lubada ainustki senti palgaalandust. Wastupidi, peab nõudma 1930 a. palganorme. Ja et töötasu oleks rahakursi languse wastu kindlustatud, siis nõuame palgawäljaarwestamist keskmise kullakursi alusel.

Edukaks palgawõitluse pidamiseks walime tublimatest seltsimeestest laewades ja sadamates tegewuse komiteed wõi palgakaitse komiteed. Harutame palgawõitluse küsimused läbi, wõtame sellekohased otsused wastu ja tõmbame sadamatöölised ning tööta merimehed kaasa.

Asume tegewusse, sest keegi teine ei pea meie eest palgawõitlust! Wõtame aluseks ISH eesti sektsiooni üleskutses awaldatud seisukohad!

RESOLUTSIOON — ÜLESKUTSE

Wastuwõetud eesti laewade merimeeste üldkoosolekul Leningradi sadamas nowembri 1932 a.

Läbiharutades praegust eesti merimehe rasket seisukorda, koosolek kinnitab üksmeelselt, et praegused palgad on juba isegi äärmiselt madalad, mispärast iga uus palgaalandus oleks otse kuritegu laewaomanikkude poolt.

Sellepärast tuleb igasugustele palgaalanduse katsetele kindlalt ja üksmeelselt kogu laewameeskondade ja juhtkondade ühisel kossamumisel watsu astuda — minnes streigile, kui laewaomanikud ei loobu teisiti palgaalanduse läbiwiimisest.

Koosolek seab üles siinjuures järgmised palgawõitluse nõudmised:

1) Mitte ainustki senti palgaalandust! Maksma panna kollektiiwlepinguga 1930 a. palganormid kulla keskmise kursi alusel — seega ära hoides wõimalikust raha kursi langusest tekkiwa kahjusaamise.

2) Sündigu palgamaksmine alati wiiwitamata õigel ajal. Wastasel korral maksab laewaomanik kinnipidamise eest 2% nädalas juure.

3) Makstagu pealemunsterdamisel poole kuu palk awansina ette.

Et nende palganõudmistest eest edukalt wõidelda, eriti aga ülekohtust palgaalandust juba tema algidus tagasi lüüa, selleks koosolek kutsus üles walima igas eesti laewas 3 liikmelist palgakaitse komiteed, kelle ülesandeks on teateid koguda ja walwel olla laewaomanikkude kawatsuste suhtes ja ühtlasi sidet pidada ja läbirääkida merimeeste organisatsiooniliste keskkohadega, kui ka teiste laewadega.

Edasi, koosolek tunnistab tarwilikuks kaasatõmmata ja selgitustööd teha tööta merimeeste ja sadamatööliliste hulgas, et neist streigi korral ei saaks streigimurdjaid ja takistajaid, waid kaasaaitajad ja

solidaarsed abilised. (Sadamatöölised ütleksid ära laadimisest j.n.e.) Pöörata ühtlasi ISH (Merimeeste ja sadamatöölise internatsionaali) poole rahvusvahelise solidaarse abi saamiseks, et streigi korral välismaa sadamatöölised ütlesid ära eesti laewade laadimisest j.n.e.

Kuna eesti merimehi ärwardab weel alaline wallandamise hädaoht, kutsub koosolek ka selle nähte wastu järgmiste nõudmiste eest wõitlema!

1) Mitte ainustki uut wallandamist. Pandagu kiiremas korras maksma niisugune meeskondade alammäär seadus, mis täielikult kindlustab laewa julgeoleku.

2) Mitte ühtegi tööpäewa pikendamist ega töökoorma suurendamist wallandamiste otstarweks. Normeeritagu tööaeg nii, et oleks wähemalt 3 wahti.

3) Seatagu sisse kohasaamisel numbri järjekord, et ainult uiiooni kaudu oleks wõimalik kohta saada, sellega kaotame ära igasuguste altkäemaksude eest kohtade sokutamise, streigimurdjate ja laewaomanikkude pailaste laewale toomise, kes sageli tõrjuwad wanad elukutselised merimehed eest.

Kõikide nende nõudmiste eest wõitlemist peaks juhtima E. Merimeeste Liit kui laewameeste wastaw ametiühisus. Kuid meie seisame kurwa tõsiasja ees: Merimeeste Liidu juhatus on mäda, ta ei pea palgawõitlust, waid ajab kogu aeg kõigis asjus lubamatut kokkuleppe poliitikat laewaomanikkudega merimeeste huwide wastu. Laewaomanik on tal lähemal kui merimees. Wiimase aasta jooksul vähendati, ilma et Liidu juhatus oleks mõtelnudki sellele wastu panna, palka kaks korda. Meeskonda hoiti nagu kotis ja ainult ajalehest wõisime hiljem lugeda missuguste tingimustega liidu juhatus oli meie palgast 10 % laewaomanikkudele ära kaubelnud, see on lubamata merimeeste palgahuwide äraandmine niigi praegusel raskel ajal.

Sellepärast mõistab koosolek hukka senise merimeeste liidu juhatus lubamata teguwiisi ja kutsub kõiki eesti merimehi üles praeguse juhatus kõrwaldamiseks ja uue walimiseks kindlatest ausatest klassiwõitluse pidajatest merimeestest, kes saawad sirgjooneliselt ja õiglaselt merimeeste nõudmiste eest wõitlema ja nende huwid kaitsma. Koondame kõik oma tähelpanu meie organisatsiooni terwendamisele, sest ainult siis sudame edukalt wõidelda palkade alandamise wastu. Kõik kui üksmees tööle!

Palgaröowijatele wastame streigiga!

WEEL RADISTIDE WALLANDAMISEST

E. Radistide ühingu juhatus ajas radistide wõitluse wallandamise wastu lõpulikult nurja. Nagu teada, kutsus ühingu juhatus üles radiste laewadelt maha tulema. See oli prowokatsioon. Radistid jäid laewa edasi.

Nüüd magab ühing karuund ja laseb sündmustel areneda nagu laewaomanikud tahawad. Tüürimeeste-radistide kursus töötab rutuga ja asendab juba lähemal ajal radistid tüürimeestega. See on lubamatu radistide huwide mahasahkerdamine.

ISH eesti seksiooni seisukoht oli ja on: radistidel tuleb wallandamise wastu wõidelda ainult ühises wõitluswäerinnas teiste laewameeste kategooriatega. Wõitlust tuleb pidada laewalt lahkumata. See wõitlustaktika on maksew ka teiste laewameeste liikide wallandamise korral.

Puhastame E. Merimeeste Liidu äraandjatest!

Endine tsäari loss Liwaadias. Nüüd on see talurahwa sanatoorium. Kümned tuhanded tööinimesed käiwad siin aasta jooksul oma terwist parandamas.

OKTOOBRI AASTAPÄEWAL

Mu rinda tulikumad leegid kaisutawad
ja silmi sädelewad lökkewiired.
Näen, Sinu suuri wõite rõõmul paisutamas
on tööliswäed, kes juhitud Su kiireist.
Ja nagu määratumad lained ujutawad
Su aatepärlid üle — ilmakaarte;
ning loomistööd need kaljudena kujutawad
Su wõimist kangelaste Võidusaarel.
Kui tõuswad tulelõkked äärist palawamad
nii sulawad Sinu kaunid soowid
ka mõlgutused waenuilmast salajamad,
ja risu wiimse roogiwad me hoowist.

A. L.

Stalingradi traktoritehas. Päewas läseb wälja 150 traktorit.

MIS ÜTLESID ANTWERPENI REWOLUTSIONILISED EESTI MERIMEHED 10 AASTA EEST?

(Nende lendlehest)

1921—1922
Antwerpeni eesti meri-
meeste hariduse selts

7 november
kahekordne juubel

1917—1922
Noukogude Wenemaa

Kõigi maade töölised ühinege!

«...Meie, Antwerpeni eesti merimeeste harituse selts, tahame, et kõik merimehed teawad, et täna, meie esimese aasta juubeli päewal, wahwalt edasi läheme ja loodame tulewikus weel paremini töörahwa õiguste teadust edendada.

Sõbrad merimehed! Organiseeruge, aidake wõttelewal proletariaadil wõidelda töörahwa wabastamise eest!

Selle aastaga oleme meie tunnistanud, et merimeeste seas sarnane organisatsioon wõimalik on. Nii siis, tulge sõbrad ja astuge rittawabaduse eest wõttelema!

Ärge unustage Nõukogude Wenemaad, kes ka täna oma wiie aastast juubelit pühitseb. Nemad wõtlesid ja wõitsid.

Ärge unustage ka meid, kes alles wõtleme!

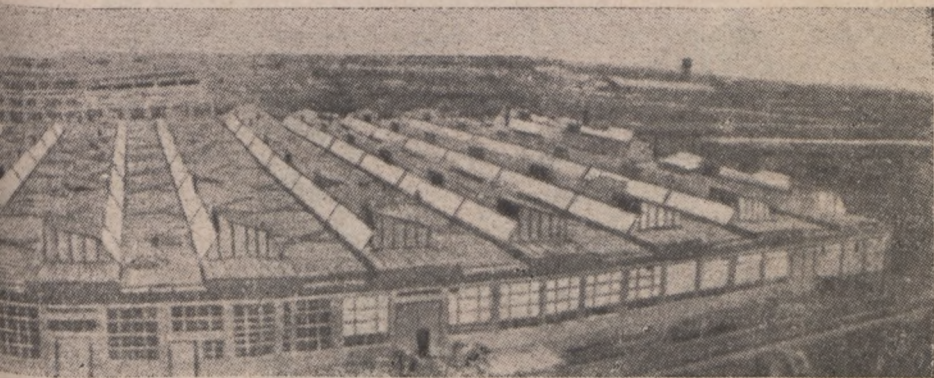
Ärge laske kodanlust endid enam petta!

Ärge olge rahul ühe madalama olewuse eluga, kui õiguse pärast teie olete: palju kõrgem kui mõni rõhuja kodanlane, sest **teie tööga saadakse kõik maailma head.**

Näidake, et teie ei ole mõistuseta tööloomad, waid mehed, kes wõiwad ise oma elu juhtida ja kes ei saa ühegi parasiidi eest töötama!

Organiseerige ja õppige!

Kõik wõim töölistele!

Elu laewadel

Purjek «Madonial» ei jatku palka söögiks.

«Higista nagu loom, söö nagu kana!» — see on Käsma purjekate omanikkude hüüdsõna. Meil «Madonial» vähendati ees ruhwis meeste arw poole peale. Enne oli ees mastis 8 mest, nüüd peawad 4 selle sama töö ära tegema. Ka laewa tühjendamise töid sunnitakse meeskonda tegema. Sadamast laadijaid ei võeta, sest see makstab raha. Palgad on wist üle ilma kõige madalamad. Ees mastis makstakse 25—40 kr. kuus. Välismaalased mõistatawad, kuidas me sellest süüa saame. Ja tõsiselt on häda. Kui laew kodusadamas seisab, saab weel kuidagi läbi, aga välismaal ei piisa palgast sugugi. Kui meeskonnast keegi saaks ise turule minna, saaks ehk odawamini osta, aga seda ei lubata, pealegi pole selleks aega. On sagedased juhtumud, kus kuupalgast ei jatku söögikulude kattekski. Sel puhul kirjutatakse wõlg järgmise kuu peale korstnasse. Ja merimees kirista hambaid ja kisu püksirihma koomale.

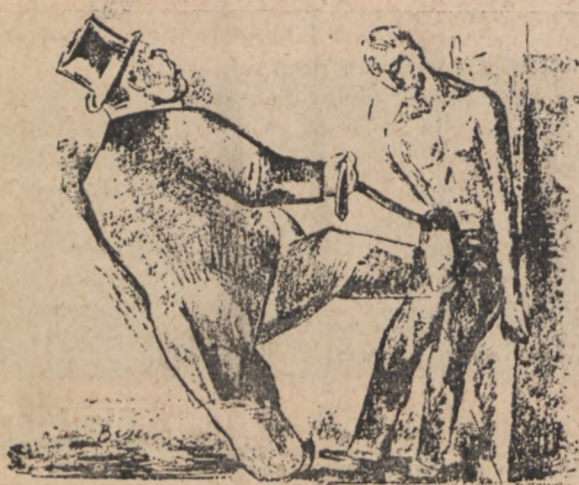
Nii ei wõi enam edasi kesta. Tarwis on meil sõnakuulelikkudest tööloomadest saada endi õiguste eest wõitlejaiks proletaarlasiks. Purjeka omaniku poolik kõhutäis ei tohi meid tema orjadeks teha. Selleks organiseerume ISHi ümber, nõuame endile paremaid töötingimusi.

Tormikotkas.

Koka hirmuwalitsus «Wirumaal»

«Wirumaa» kokk, Kristiine Tall, on kaotanud oma wiinse proletaarse autunde.

Meeskonnale walmistab toitu kuidas heaks arwab ja kergem läbi saab, kuid ohwitserkonnale kokutab ja rokutab kas wõi nahast wälja. On olnud juhuseid, kus ta walmistab meeskonna lihatagawarast ohwitserkonnale sööke. Sellest siis tuleb, et meeskonna toit on wilets ja alati üks supilaga, aga ohwitserid sööwad walget saia, wõid, mune, praadi, kompotti j.n.e. Söögiraha on aga meeskonnal sagedasti kallim kui ohwitserkonnal. Kui meeskond maksab söögi eest 25—28

Laewaomanik: — Rasked kriisi ajad! Tõrwaroti rihma pingutamine paneb päris higistama!

krooni, maksab ohwitserkond 18—20 kr. kuus. Ilus küll, vähem maksa ja paremini süüa, se juba lõhnab kaelakohtuliku kuriteo järgi.

Kokk aga mängib, pea kuklas, kapteni toetusel, mingit ülemust. Sõimab meeskonda igasuguste roppude sõnadega ja puhub kaptenile igasuguseid jutte ette. Sellepärast on tal seljatagune tugew ja tunneb end täieliku laewa diktaatorina.

Kaua kannatame seda?

Hüie.

14-tunniline tööpäew «Hildal»

8 tunniline tööpäew on hirwitus eesti merimehele. Dekimeeskond töötab kahe wahetuse juures 12 tundi päewas. Kuid aurik «Hildal» on ka sellest kurnamisest wähe. Siin sunnitakse merimehi teatud kategoorias 14 tundi 24-st tunnist orjama. Ületunde ei taheta üldse maksta. Rooste kloppimine, wärwimine, ruumide puhastamine j.n.e. sünnib tasuta. Kajutid on kitsad ja wiletsad ning prussakaid täis.

Eesti purjek «Emilie» hukkus

14. oktoobril põrkas kokku purjek «Emilie» rootsi auriku «Vesuviussega» ja wajus põhja. Kuus merimeest leidsid külma haua. Hukunute nimed on järgmised: P. Triipan, Ed. Lahti, A. Kipper, G. Teär, P. Tinarist ja J. Lei. Mitmel on perekonnad wäikeste lastega maha jäänud.

Külap siingi oli süüdi laewaomanikkude ahnusest tingitud nõrk julgeolek.

MERIMEHE PÄEWAKÜSIMUSTEST

Meie ümber sünnib igapäew midagi, millest raske arusaada. Üks sarnane nähe wiimaste kuude jooksul on merimeeste ja laewaomanike sõnawõtmine wõidu «Päewalehes».

Sellest saab ju aru, kui laewaomanikud «Päewalehte» oma häälelaiendajaks tarwitawad, sest selle kodanlise hääletoru otsekohene ülesanne on kurnajate suuwoodriks olla, pealegi, kus mõni «Päewalehe» mees saab meriorja higist ka oma osa. Kuid miks merimees oma klassiwaenlase lehte tarwitab, mille weergudelt laewaomanik talle hoope tagasi wirutab, jääb arusaamatuks.

Igale, wähegi poliitiliselt kirjaoskajale merimehele peaks selge olema, missuguse klassi hääle kandja on «Päewaleht» ja kelle huweta kaitséb. Sellepärast, kõik need meriorja «Jänkimehe» hoiged «Päewalehe» weergudel mängust inimeludega, radistide wallandamisest, wanadest laewadest j.n.e. ei too mingit kasu, küll aga kahju. Mõned nõrgemad waimud näewad sellega ekslikult «Päewalehes» oma huwide kaitsjat ja lepiwad hiljem laewaomanikkude wastusega. Laewaomanikud on ju seal peres ikka need, kes lõpusõna ütlewad ja suu sulgewad. Nii oli see ka nüüd.

Laewaomanikud tõid ette radistide asjus terve rea paragrahwe Räsuswahelise inimjulgeoleku konwentsioonist 1929 a. ja näitasid, et alla 3,000 tonnilistes laewades ei nõuta iseseiswat radisti. Nad wassiwad seaduse paragrahwi sildi all kogu küsimuse ära ja Jänkimees jäi wait wõi oli sunnitud seda tegema. Seega jäi «õigus» — laewaomanikele.

See näitab weel kord, et kui merimees tahab oma wõitlust ausalt ja lõpuni pidada, ei tule seda teha «Päewalehes», waid oma hääle kandjas, mis selle suuteline ja wääriline.

Edasi, mis puutub laewaomanikkude sisulisse seletusse, et wähetates laewades Inimjulgeoleku konwentsiooni põhjal pole elukutselist radisti tingimata tarwis, siis küsime: kes olid need «hingede päästmise» konwentsiooni tegijad? Igatahes paksmaod, kelle enda elu kabaree schampanjeri klaasi taga kunagi pole hädaohus olnud. See pole mingi küsimuse lahendus, kui jäetakse 20 meheline meeskond julgeolekuta. Kas 20 mehe elu pole elu! See on klassiwaenlase otsekohene mõrtsukatöö.

Wana laewalogu wajub kõigist meeskonna jõupingutustest hoolimata inimeludega pohja, aga laewaomanik wõtab kinnitusseltsilt mitmekordse kinnitussumma vastu. Ujuw puusärk wiis kõik saladused meresügawusse kaasa. Seda oligi tarwis. Sellepärast sõdiwadki laewaomanikud nii ägedalt radistide vastu.

Ei saa ühtlasi märkimata jätta, et «Liro» hukkumine laewaomanikkudele üheks hajgeks kohaks on. Nad tõrjuwad tagasi, et 50 aastane «Liro» ei olnud wana, kuna mõni 76 aastane puusärk polewat weel põhja läinud. Arusaadaw, et laewa wanadusele lisaks ülemäärane sütelaadung awariile kaasa aitas.

On ju igale merimehele teada, kuidas kaptenid ja tüürimehed püüawad laewu wiimse wõimaluseni täis laadida. Külap ka «Liro»

kapten-osanik endamisi harutas: «on enne õnnestunud, õnnestub ka nüüd», kuid seekord ei õnnestunud. Laewaühisus aga tõi 6,000 naela puhast kinnitusseltsist ära. Muidugi võis selle raha eest mõne tühise kiidusõna ajalehe weergudel hukkunud meeskonna adressil kulutada — ja ausa mehe näoga edasi sahkerdada. Niisugused juhtumid näitavad ikka ja ikka, et merimees ei või loota ühegi «targa» ega «armulise härra» peale, ei ühegi Inimjulgeoleku konventsiooni ega kodanlise korra seaduse räbalakesele, vaid ise peab enda huwide eest väljas olema, ise oma julgeoleku ja õiguse eest organiseeritult võitlema. Olgu selleks veel üks näide.

Mõned aastad tagasi hukkus inglise laew «Vestris» teel New-Yorgist Buenos Airesi. Esimene nutuhoog, mis waldas kodanlist aja-kirjandust, oli kahetsus hukkunud lõbusõitjate üle. Ja mis te arwate, mis õeldi samas hukkunud merimeeste kohta? Neid süüdistati, et nad polewat küllalt hoolsasti reisijate päästmistööd teinud, et laewa kütjad olla tõrkunud kütmast j.n.c. Mis selgus hiljem? New-Yorgist lahkudes ei ole laewa küljeluuke kinni pandud. Merel aga pole võimalust olnud neid enam tarwilikult sulgeda. Selle tagajärjel hakanud wett sisse tungima. Söepunker ja kütteruum täitunud weega, nii et kütjatel tulnud wesi üle naba. Iga merimees teab, mis kütmise võimalused siis weel on, kui laew tormi käes tantsib ja ise oled rinnuni ühest nurgast teise lokuwa wee sees. Ainult ogarad wõi omakasupüüdjad kurjategijad woiwad siin merimehi laewahukkumises süüdistada.

Hiljem saadigi erateel teada, kuidas lood tõepoolest seisid. New-Yorgist wälja sõites leiti laew ametlikult »kõige paremas korras» olewat. Tõepoolest oli ta aga juba ammu täiesti sõidukõlbmata ja niihästi warem, kui ka siis sügawamalt laaditud kui awalikult lubatud. Ja mis kõige hullum — laew oli juba paar päewa lootuseta seisukorras merel, kuid kapten «lootis» ikka weel omal jõul klaarimisele. Ainult mõned tunnid enne hukkumist saatis ta wälja SOS. Loomulikult ei päästnud see enam kellegi hingi. Nii wiis laewakompanii suurte kasude tagaajamine terve laewatäie inimesi kaasa märga hauda.

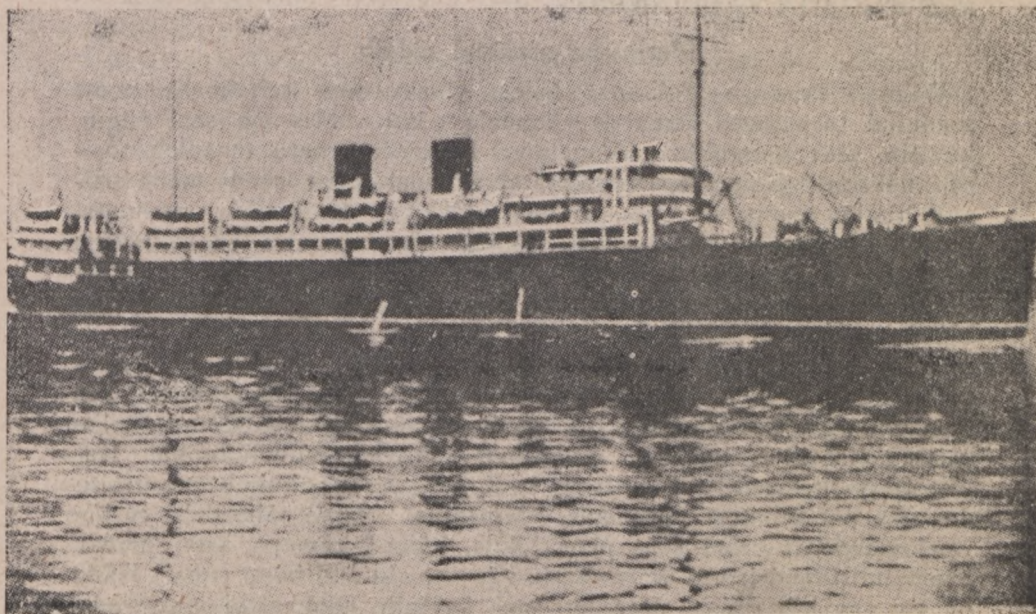
Eks näita see, kui hädatarwilik oleks merimeeste endi kontroll laewa julgeoleku ja töötingimuste üle.

Toon selgituseks weel teise näite.

Daani laewal «Rigmar» suri tulemees kihwtitatud wee joomisse, mis oli 18—19 kuud puhastamata tankides seisnud. Sotsiaaldemokraatlikud lehemehed salgawad fakti, tõendades, et mees surnud töötaoleku ajal puuduliku totimise tagajärjel.

See ajab hirmujudinad üle keha, kuidas ja missuguses korras kodanliste maade laewad praegu sõidawad.

Pole kahtlust, et niisuguseid mõrtsukatöid ei kaota kodanlise aja-kirjanduse, komisjonide ega konventsioonidega. Kodanlusele ei lähe meie elu ega surm sugugi korda, kui ta ainult ise elada saab. See peaks meil selge olema. Mis meil tarwis, nõuname ise ja wiime täide. Selleks on tarwis walida oma seast laewakomiteed.

Nõukogude uus laew «Grusia». Modern tüüp

Suudame kätte võita ja moodustada laewakomiteed, siis ei ole enam nii kerge meid wanadel, kuhjaga laaditud puusärkidel uputada meresügawusse ega kihwtitada seisnud wee wõi halwaks läinud toiduga.

H. M.

Tööta eesti merimehed Rouenis

Rouenis on palju tööta merimehi, enamasti skandinaawlased. Oodatakse enne 3—4 kuud kui koha saab. Eestlasi praegusel korral on 3—4. Kõik äärmises wiletsuses. Elatakse, kus juhtub, üks öö wagunis, teine wäljas lageda taewa all. Kauase töötaoleku tõttu riided üsna räbalad. Ei tohi linnas liikuda — politsei paneb pogrissi. Esimesel küüsisattumisel antakse üks kuu soola-leiba ja siis 8 päewa jooksul Prantsusmaa piiridelt wälja. Teistkordsel rabamisel lüüakse kolmeks kuuks trellide taha ja pärast 8 päewa jooksul maalt wälja. Kolmandal korral soolatakse juba 6-e kuuline ots ja raskete ähwardustega maalt wälja.

Eesti konsul ei toeta ühe sendigagi, waid juhatab punkris edasi sõitma.

Aga kuhu? Kusagil pole parem. Suur patt langeb muidugi Toompea härradele, kes ei toeta tööta eesti merimehi wälismaal, ega lase ka omakseid toetada, sest Eestis ei müüda wälisraha ega lubata teda üldse Eestist wälja saata

ISH klubi on siin kaunis wäikeses ruumis. Eesti ajakirjandusest käib järjekindlalt «Edasi». Muud eestikeelset töölikirjandust wähe.

R.

MIS KUULDA TALLINNAS?

Merimehe perikond nälgib

Wiimrati laewaga Tallinnas käies, wiisin oma seltsimehe poolt saadetud terwitused tema perekonnale edasi. Mis ma seal nägin, kuulsin, pole kaugeltki rõõmustaw. Lasterikas pere maadleb tõsiselt näljaga. Naine, kes warematel aegadel mõne sendi mehe palgale lisaks teenis, on juba üle aasta tööta. Korteriüür tasumata, ootawad wäljatõstmist. Würtspoodidest toidukraami enam wõlgu ei anta ehk olgu — siis kindla palkaliste riigiametnikkudele. Sellepärast on suur tegemine, kui naela leiba weel kuidagi kätte saad, rääkimata muust leiwakõrwasest.

Oli parajasti söögiaeg, kuid perenaine esiotsa nähtawasti häbenes minu nähes «sööki» lauale tuua. Nälgiwate laste mangumisel tegi seda wiimaks. Lauale ilmusid kartulid ja soolweekaste. Nagu tuulispaisk tormasid lapsed laua äärde, kes püsti, kes põlwili toolile. Kugistati poolterwelt wähetoitwat kartulit. Järsku kukub prantsatades üks noorematest põrandale. Minestus. Naine tähendab, et kui weel waremalt mõni sent peos liikus, käinud temaga arsti juures. See tunnistanud lapsel werewaesuse ja soowitanud hästi süüa. Nüüd on see aga kibe pilge. Hea kui saab kartulit, soolwettki muretseda. «Teinekord, kui isegi juhtud seisma jääma süda linnas rikkalikult warustatud toiduainete kaupluse akna ees, ei jõua ilda alla neelata, mis silmadega 'maitsemisest' tuleb» — lisab naine juure.

Nii nälgiwad töölisperekonnad, aga paksmaod on lõhkiminemas neelatud praadidest.

Ja sotsfaschistid aitawad truilt kaasa sellele töölispere näljutamispoliitikale. See oli ühe eelmise reisi puhul, kui külastasin endist head sõpra. Tema käskis mul oma uut radioaparaati proowida. Nii kui klapid kõrwadele panin, oli kuulda

Alma Ostra mõlin tööliste «toitlustamisest»

See tööliste «kuldne süda» ja «hoolekandja» mainitses, et töölisperekonnad ärgu himustagu luksuslike toiduainetega lauda. Need ei sisaldawat sugugi rohkem toitwaid aineid, kui odawad. Tindikala olla kõige pea ja rapetega puha munawalge purikas, margariin — palju kasulikum kui wõi j.n.e. Seda jättis aga targu nime-tanata kui suur protsent on margariinis raswaainet. Et tol ajal Tallinnas oli müügil peajasjalikult knstwõi «Kokku», siis olgu siin tähendatud, et ametliku analüüsi põhjal tema raswa sisaltawus oli kõigest 15 %, wõrreldes lehma wõiga. Järelikult, kui tahta tarwitada wastawat hulka raswaaineid, tuleb «Kokka» wiiskord rohkem süüa kui lehmawõid. Samal ajal aga on «Kokk» ainult poole odawam wõist. Seega Alma Ostra «õpetusel» oleks margariiniga töölislaud palju kallim kui ta enda luksuslaud lehmawõiga. Siin pole muud mõistatada, kui: ons emaoinas ise margariinwabriku aktsionäär, wõi saab nendelt head tasu. Elukutselise tööliste petjana kasutab teda kogu kurnajateklass. «Tööliste esitajana», linna hoolekande

osakonna juhatajana, peetakse teda sarnaste mõlinate jaoks kõige kohasemaks.

Kaabakas sotsfaschist elab kahewoodriga elu: räägib ja näitleb üht, teeb teist. Töölisele soovitab margariini, ise õgib rikkalikult luksuslaualt praade ja eksportwõid. Kuhu muidu 120,000 senti panna, mis Oinaste abielupaar kuus teenib.

Kodus toaneitsite ja ünnardajate kurnamise eest, maksab ta ju näljasente. Muidugi ei keela see teda «koduteenijate» ühingu nende huwide eest «wõitlema». Äraandja sots wiib oma osa lõpuni: kurnajana poeb kurnatawate ühingusse ja kaitseb seal iseenda taskuhuwe.

Tööliste koosolekutel ja rongikäikudel topib «proua Alma» end ikka etteotsa. Et töölise mängida, selleks on tal muretsetud spetsiaalsed riidekalud. Kleit narmendab niidid ja aluspaela tükid ripuwad, ja teewad ta palju armetumaks kui tõsise töölisnaise. Muidugi, koju jõudes wiskab ta selle «kostüümi» juba eeskojas teenija kätte, et mitte oma saalidesse prahti wiia. Sõnakuulelik teeniia kannab ta, kas kuuri wõi pööningule järgmist tööliskoosolekut wõi rongikäiku ootama.

Tulemees.

K. PÄTSI ERAKORDSETE WOLITUSTEGA WALITSUS

Hiljuti seati Eestis Pätsi poolt kõikide kodanliste erakondade toetusel, pärast pikka ja rasket kriisi, kokku uus walitsus, mida riigikogu poolt warustati erakordsete wolitustega riigi eelarwe, eramajanduse terwendamise ja tööpuudues küsimuse «lahendamiseks».

Uus walitsus tugineb kodanluse «seinast seinä» ulatawal koalitsioonil, kui päästeabinõul, mis Eestis «eriti rasketel» silmapilkudel waremgi tarwitusele on wõetud. Kahe sotsiaalfaschistlise ministri-ga — Reiga ja Johansoniga — wälis- ja teedeministri kohtadel, püütakse kodanluse diktaatorlisele walitsusele töölise silmis anda demokraatlikkuse ilme ja selleläbi tagasihoida nälgiwate hulkade kaswawat riigiwaenulikku tendentsi.

Eelmise walitsuse kriis ol tingitud äärmisest sügawast ja sünewast majanduslikust kriisist ja seda esimeses järjekorras põllumajanduses. Walitsuses oli esindatud pankrotti läinud asundustalude ringkondade ministrid, kes nõudsid oma walijaskonna wõlakoorma kergendamiseks krooni kursi allalöömist. Krooni kursi langetus oli aga terawaks hädaohuks pangakapitalile, millel põllumajandusse investeeritud suuri summe ähwardas selleläbi annuleerimuse hädaoht.

Walitsuskriisi lahendus monopolistliku kapitali ringkondade wõiduga, ähwardab sellepärast tuua uusi lõhesid lagunewasse eesti kodanluse ja uut klassiwõitluse terawnemist.

Diktaatorliste wolitustega wõib uus walitsus lõppude lõpuks ainult töölisklassi arwel püüda kriisi sõlme lahendada. Sellepärast peab eesti töölisklass oma huwide eest terawamini kui kunagi enne wälja astuma.

—d.

KES NII RÄÄGIB?

Mõni aeg tagasi ilmus mõnes eesti kodanlises lehes Walter Einborni kõmuline intervjuu, nagu õhutatawat N.Liidu sadamais välismaa madruste hulgas mässu ja meelitatawat söögi ja töö lubamisel laewast maale jääma. Selle tagajärjel heitnud ka tema ühe saksa madrusega «wene agentide» nõusse ja jäänudki laewast maha. Kuid seal polewat ta tööd saanud ja tulnud konsuli abil Eestisse tagasi. Samal ajal teeb ta praegu Tallinna sadamas pommij olles sihilikku räuskamistööd töölisliikumise ja Nõukogude Liidu wasu.

Walter Einborn.
Tegelik kodanluse
agent

Nagu selgub, on siin tegemist täiesti alatu prowokatsiooniga.

Walter Einborn teenis saksa laewas ja oli läinud aasta sügisel saksa merimeeste üldstreigi ajal Leningradi sadamas. Seal on ta ise kirjalikult Nõukogude Liidu väliskomissariaadi poole pööranud soowiawaldusega, wõtta teda N.Liidu kodakondsusse wastu. Kuigi teda kodakondsusse wastu ei olla wõetud, jäänud ta omal riisikol laewast maha. Waatamata sellele saanud ta töö Leningradis Marty nimelises wabrikus. Hiljem on ta töökohta wahetanud, asudes Murmanski tööle. Sealt on ta aga tagasi tulnud ja eesti konsuli kaudu Eestisse sõitnud.

Järelikult ei olnud, mitte N.Liidu sadamas «mässu õhutamine» laewast maha jäämiseks, waid kogu saksa kaubalaewastiku streik 30—50 % palgaalandamise puhul, mida tegid kaasa ka Leningradi sadamas seiswad saksa laewad. Edasi, mis puutub Einbornisse endasse, siis ei olnud mitte laewast maha meelitamine, waid wabatahtlik jäämine, milleks pealegi polnud wastawat luba saadud. Siis, mitte, et ei oleks tööd olnud wõi äraelamise wõimalusi leidunud, waid wastupidi, anti töö ja ühes sellega äraelamise wõimalused, kuid mehel endal polnud tõsist töötahet ega püsiwust.

Einborni räuskamist ja eriti kõmulist, walerikast seletust eesti kodanlistes lehtedes arwesse wõttes, on selge, et siin tegemist prowokaatorliku kalduwustega kergemeelse seiklejaga, kes lootis N.Liidus saada suuri kohti, kergelt elu ja otsekohest parteisse pääsemist, wõi koguni kelle teguwüis juba algul lõhnas palju halwema järgi, mille eest «wabariigi» teatud asutused hästi maksawad.

Sellepärast, merimehed, teadke mis sorti kukulinnuga siin tegemist.

**Parunite tasu ja kindralite pensiooni asemel walitsuselt toetust
tööta merimeestele!**

TÄIS MEESKOND LAEWAL!

TÄIS MEESKOND LAADIMISEL!

ISH organiseerib wastulööki laewanduskapitalile

Hiljutine ISH täitwa komitee istang Amsterdamis, hinnates weetranspordi seisukorda, kinnitab, et maailma majanduse kriisi süwenemine on paisanud uued tuhanded laewad sadama surnuaedadesse ja heitnud uued kümnend tuhanded merimehed ja sadamatöölised külma ja näljaga wõitlewate töötute perre. Tollimüüride tõstmine, sisseweo kontingentide sisseseedmine ja autarkia (kõikide riikide hüüdsõna: «aja omamaa kaubaga läbi!») aitab omakord selle protsessi edaspidiseks arenemiseks kaasa.

Laewaomanikud aga wõtawad tarwitusele uued kurnamise meetodid, mis muudawad weetranspordi töölise olukorra ja palgatingimused täielikult wäljakannatamatuks. Uutest rahwuswahelistest orjastamise meetoditest oleks nimetada: 1) Palkade alandamine jaokaupa, s.o. laewade kaupa, killustades seega ühenäa weetranspordi tööliste ühiswäerinna. 2) Kaudne palkade alandamine laewameeskondade wähendamisel, kus ülejäänud täidawad endise palgaga wallandatute töö, 3) töö intensiivsuse tõstmine, 4) wanemale madrusele noorema palga maksmine, 5) meeskondade wahetamine j.n.e.

Toome mõned näited rahwuswahelise laewanduskapitali uutest orjastamise wiisidest. Daani Mölleri laewaäri sunnib kokkuhoiu eesmärgil dekimadruseid tegema laadimistöid. Hiljuti juhtus selline lugu «Kristen Maerski» peal Cardiffi sadamas. Administratsioon nõudis ähwardustega, et madrused laewa tühjaks laadiksid. Et aga meeskond sellest kindlalt ära ütles, oldi siiski sunnitud järgmisel päewal palkama inglise sadamatöölised.

Rootsis on Lloyd'i laewaäri «kuulus» meeskondade wäendamise poolest. Hiljuti wallandati määrivad, pannes nende töö teistele masinameestele. Kui mehed tahtsid streiki alata, olid sotsiaschistlikud ametiühisuse juhid esimesed streigi lõhkujad.

Ka Inglismaal on meeskondade wäendamine merimehe alaliseks hädaohuks. Halwendatakse sadamatöölise töötingimusi. Cardiffis sunniti sadamatöölisi 3 koti asemel 4 silmusesse laadima. Grangemouthis sadamaettewõtjad wäendasid tööliste arwu 50 %. Ilma igasuguse töö tehnilise kergendamiseta peawad nüüd poolewähem töölisi selle sama töö ära tegema, mis warem täis meeskond. Ka siin ajasid reformistlikud Bewini ametiühisuse bürokraadid streigi nurja.

Laialt on tuntud ka Saksamaa fashistlikud orjastamise meetodid. Näiteks, kahe laewa kohta on üksainus meeskond («Este» ja «Alster»), buksiir-laewadel sõidawad kõik wanemad madrused nooremate palkadega. Hamburgi sadamas kaotas katlapuhastajate korporatsioon pea täielikult oma töö, sest see suruti kütjate turjale. Mis aga erilist tähelepanu wäärrib, on Hamburgi sadama tööde ratsionaliseerimine, mis sünnib sotsiaaldemokraatliku direktiooni kaasaitamisel. Näiteks, wallandati igalt süwendajalt üks kütja ja dekimadrus j.n.e.

Wõiks veel sadandeid sarnaseid näiteid tuua, kas wõi põialriigist Eestist, kus peale radistide wallandamise veel kawatsusel meeskondade vähendamine puuseppade, trimmerite j.t. näol. Kuid aitab sellest.

Meie näeme oma silmaga, et peale otsekoheste palgaalanduse tarwitab laewanduskapital mitmesuguseid meetodeid kaudseks palgaalandamiseks elatistasapinna allasurumiseks ja töötõingimuste halvendamiseks. Sellepärast ISH kutsub üles rahwuswahelises ulatuses weetranspordi proletaarlasi wõitlema järgmiste hüüdsõnade eest: «Täis meeskond laewal, täis meeskond laadimistöodel!» Mitte üht laadimist ega lossimist laewameeskonna poolt — kõik sadamatöölisestega. «Kolm wahti laewalael, neli all!» «Laewale wõtmine sündigu ainult kindlas numbri järjekorras, mille üle merimehed ise walwawad!» «Ei mingisugust mustanimekirja!» «Tööta merimeestele toetust!»

Nende nõudmiste eest wõitlema kutsub ISH kõiki weetranspordi töölisi, waatamata tööligile, rahwusele, ilmawaatele, ametiühisusele kuuluwusele j.n.e.

On selge, et wõitlus on siis edukas, kui kaasa tulewad ka sadamatöölised ja töötatöölised. See sünnib ühtlasi nende endi huwides. Kui laewamees ütleb ära laadimisest, siis pole sadamatöölisel karta tööst ilma jäämist. Kui tööta merimehed walwawad, et ükski laew ei lahku sadamast pooliku meeskonnaga ja kahe, kolme wahiga, siis ei suurene tööta merimeeste arw, waid, wastupidi, töötud saawad laewal kohti.

Kuid üksikult organiseerimata ei wii seda läbi. Selleks tarwis laewadel, sadamates walida sellekohased wõitluskomiteed, kelle seljataga on laialised weetranspordi tööliste hulgad ja kes walwawad, et oleksid täis meeskonnad laewadel, et merimehi endid ei sunnitaks laadima, et sadamatöölise arwu ei vähendataks j.n.e. On soowitaw, et 10—15 inimesest koosnewad grupid käiksid laewadel meeskonna suurust ja palku kontrollimas, et laewadel endil walitakse komiteed.

Nende komiteede walimisele, lajade hulkade wõitlusele astumisele kutsubki ISH. Selle wõitluse edukus oleneb merimeestest endist, sellest, missugusel määral ühisesse wõitlusrinda astuwad ka teiste ametiühisuste liikmed.

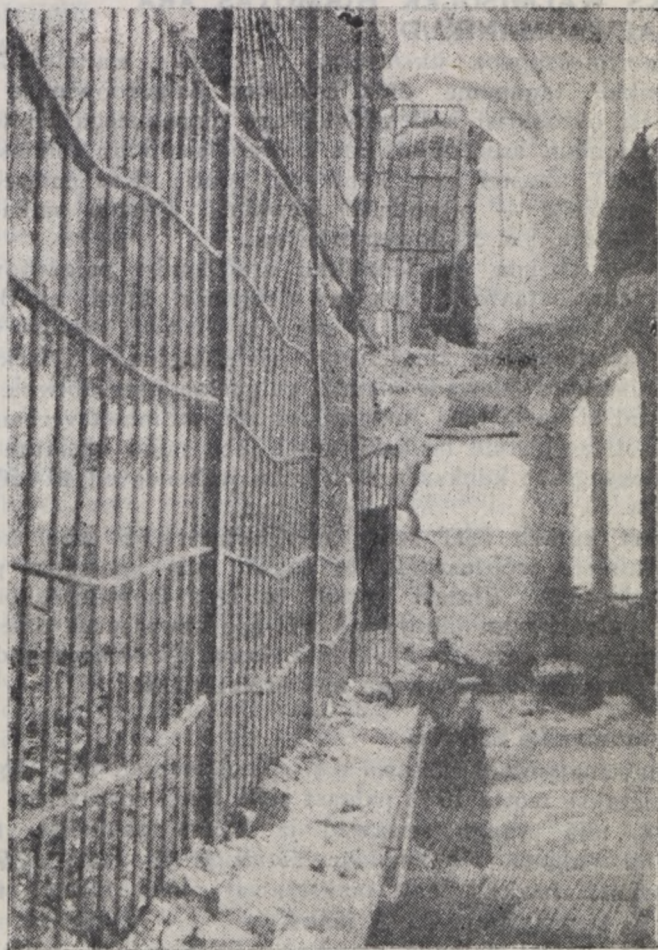
Sellepärast, read koomale! Ühisesse fronti ISH lipu alla, oma eluliste huwide kaitsemiseks!

Wõitleme 1930 a. palganormide eest!

SAKSA KALURITE WÕIDUKAS STREIK

Laadijad toetasid

1. Oktoobril algasid Saksa ulgumere kalurid, 5,000 meest, streiki palgaalanduse wastu. Iga sadamasse jõudew laew tõmmati streigiga kaasa. Solidaarsuse streigi kuulutasid wälja Altona kalalaadimistööölised, nõudes ühtlasi endile kõrgemaid palku ja paremaid töötin-

Schlüsselburgi kindluse wangikong peale
revolutsiooni

gimusi. See aga oli ettevõtjatele suureks hoobiks, nüüd ei saanud nad oma saaki enam rahaks teha. Nende puhaskasu oli tõsisel hädahohus, sellepärast andsid nad warsti järgi, pikendades kaluritele wanaid palganormid edasi 3—4 kuuks. Sama hiilgawa eeskujul andsid Weseri kalurid palgakaitse streigiga.

Saksamaa kalurid näitasid oma õnnestunud streigiga weel kord, et wale on sotsfaschistide teooria, nagu ei saaks kriisi ajal üldse pidada edukat streigiwõitlust.

Sõda interwentidele! Kaitseme Nõukogude Liitu!

STREIGIKS WALMISOLEK HIRMUTAS ÄRA SAKSA LAEWAOMANIKUD

Saksa merimeeskonna üksmeelne wõitluseks walmisolek sundis laewaomanikke taganema oma esialgselt palgaröövimise plaanist. Taheti 1-sest oktoobrist kollektiiwlepingu lõppemisega läbiwiia 15—43 % palgaalandus, kuid nüüd, kus laewapõisist kuni esimese ohwiterini, paljudel juhustel isegi kaptenini, nõuti: «Kas endised palgad edasi ehk streik!» — pikendasid laewaärid wanade palkade kestwust 2 kuu wõrra, s.o. 30 nowembrini s.a.

Muidugi ei tähenda see lõpulikku äraütlemist palgaröövimisest. Wastupidi, eksploataatorid ootawad detsembri kuud, et Baltimerel suurema osa laewade seismajäämisega ja Atlandi reisijateweo lõppemisega «soodsamatel» tingimustel pealetungida. Teiseks, püüawad nad üksikute laewade kaupa palgaalandust läbiwiia, milleks sotsfaschistid ei keela oma juudaslikku abi. «Einheitsverbandi» andmetel on sotsfaschistide heakskiitmisel juba nüüd üksikute laewade kaupa mitmesuguste konksude abil palku vähendatud 40—50 % kogu laewastikust.

Sellepärast kutsub ISH saksa meriproletariaadi weel kindlamini ühinema ühisesse wõitlusrinda, et tagasi lüüa igasugust palgaröövimise pealetungi. Ühtlasi kutsub ta igat laewameeskonda, kus üksaawal palgaalandus läbiwiidud wõi see kawatsusel, otsekohe endiste palganormide eest streigiwõitlust alama. Üsikkeeskondade wäljaastumiseга on solidaarne kogu meriproletariaat.

Norra laewaomanike kawalus

Norra laewaomanikud asutasid n.n. «Konkurentsifondi». Igalt merimehelt tahetakse wõtta 10 % palgast selle fondi toetuseks. Neil laewadel aga, mis praegu seisawad ja käima paanakse, tahetakse merimeestele palgana wäljamaksta ainult 70 %, kuna 30 % läheks konkurentsifondi heaks. Sealt maksetawat ainult kasuga töötamise korral 10 % tagasi, kuna 20 % jääks.

Seega siis, kawal palkade alandus. Laewanduse wõistluswõime tõstmiseks peab merimees oma näljasendid mängu panema. Arusaadaw, et laewaomanikud oskawad ka nii raamatuid pidada, et ükski laewasõit ei näita puhaskasu, mispärast merimehel tagasimaksu pole.

ISH Norra osakond organiseerib energiliselt sellele kawalale rööwplaanile wastulööki.

Nõuame uniooni numbri järjekorras tööle wõtmist!

Kreeka kommunistliku partei suur walimise wõit.

Kreeka kommunistline partei, waatamata raske poliitilise tagakuusamise ja surwe peale, sai parlamendi walimistel 20 kohta, tülles seega 3-dale kohale. Mõnes kohas, nagu näiteks Larissas, Wolos j.m. said kommunistid absoluute hääleteenamuse. Kodanlised ringkonnad arutawad juba kuidas kommunistlikke saadikuid juba enne parlamendi awamist kõrwaltada.

UUS INIMENE

Maksim Gorki

Sellest on juba wiisteist aastat möödas...

Nõukogude Liidus on nüüd ainult üks peremees, ja see on tema pea wõit, mis lahutab teda kapitalistlisest maadest. See peremees ja walitseja on töölisklass, talupojad ise, keda Lenini õpilaste organisatsioon juhib. Eesmärk, mille ta omale on ülesseadnud on täiesti selge: anda igähele 160 miljonlisest ja mitmesse keelkonda kuuluwast rahwaste perest tema annete ja wõimete kohased waba kaswamise ja arenemise tingimused! Teiste sõnadega, panna kogu hulka potentsiaalne ja passiivne närwi ja ajuenergia aktiivselt tegutsema, äratada tema loomisjõud. On see wõimalik?

See saab teostatud. Massid, kelle ees warem kõik kultuurteed olid suletud, saadawad nüüd oma ridadest kümned tuhanded andekad noored kõikidele energia rakendusalaadele: teaduse, tehnika, walituse, kunsti põllule.

Loomulikult, meie ei tööta ka ilma wigadeta, kuid 15 aasta jooksul ei jõua weel häwitada eraomanduseinstinkti, rumalust, laiskust ja muid aastasadade jooksul päritud pahesid. Ainult lollpea wõi nõdra-meelsuseni kibestunud inimene wõib eitada tõsiasja, et wahe, mis lahutab Euroopa töolisnoorpõlwe inimsoo üld kultuursaawutustest, wäheneb Nõukogude Liidus fantastilise kiirusega.

Toetudes kõigile sellele, mis wanast kultuurist wäärtuslikku, arendawad Nõukogude Liidu rahwad julgelt omi rahvuslikke ja üldinimlikke wäärtusi. Selles wõib igaüks weenduda, kes juhib tähelpanu Nõukogude Liidu wähemusrahwaste noorele kirjandusele ja muusikale.

Peab äramärkima ka türgi ja türgi— soome suguharu rahwaste naiste orjusest wabastamise, kes nüüd püüawad uutele õlemise-wormidele, aktiivsusele.

Nõukogude Liidu seadusandline tegewus tekib ja kaswab töötawate masside endi hulgas, töökogemuste ja töowahekordade mitmesuguse muutumise alusel. Rahwakomissaride nõukogu walab kogemused ainult seaduseks ja wõib seda teha ainult tööliismasside huwides, sest teist käskijat ei ole maal. Kuid mujal maailmas sajawad seadused nagu kiwirahe ülewalt alla... Keegi ei wõi ühelegi rahwakomissaride nõukogu dekreedile näidata, et selle eesmärk ei oleks töötawa rahwa kultuurnõudmiste ja tarwete rahuldamine.

Leningrad ehitatakse ümber. Sellekohastest nõupidamistest wõtawad osa arstid, kunstnikud, terwishoiutundjad, arhitektid, kirjanikud ja iseendast mõista — töölised, tehaste esitajad. Nii palju kui mul teada, pole Euroopas midagi sellesarnast juhtunud.

15 aasta jooksul on töölised ja talupojad annud oma ridadest tuhanded leidurid ja annawad edasi. Nad hoiawad kokku nõukogudel tosinad miljonid ja wabastawad rahwa järkjärgult sisseweost.

Töölistel, kes tunnewad end majanduse peremeestena, areneb isendastmõistetawalt wastutustunne: see nõuab saaduste omaduse tõstmist ja omahinna wähendamist.

Maksim Gorki Leningradis Balti laewatehases
töolistega juttu ajamas. Kuulus töörahwa kirjanik
pühitses hiljuti 40. aastast kirjandusliku tegewuse
juubelit

Talurahwas töötas enne révolutsiooni 17. sajandi tingimustes, rippus täiesti ära elementaarsematestki looduse tujudest ja wäljakurnatud kitsatest hingemaa siiludest. Nüüd warustab ta end kiiresti traktoritega, niidumasinatega, lõikuspeksumasinatega, tarwitab rikkalikult wäetisaineid, mille uurimise kallal 26 põllumajanduslikku instituuti töötawad. Inimene, kellel põinud warem ettekujutustki teadusest, weendub nüüd tema jõus, inimese mõtte wõimsuses.

Külapoiss, kes tuleb tehasesse tööle, mis kõige uuema, täiusli-

kuma tehnika saawutustel ehitatud, satub uude ilma, mis awal-
dawad sügawa mõju tema kujutluswõimele, aratab ta mõtlema,
wabastab ta wanadest metsikutest ebausukommetest ja eelarwamis-
test. Ta näeb mõistuse tööd, mis on walmistanud äärmiselt keeru-
lised masinad ja tööpingid. Oma oskamatusega teeb ta loomulikult
ka kahju, kuid see materjaalne kahju saab kaetud tema mõistuse
kaswamisega. Ta näeb, et tehase juhtijad on samased töölised kui
tema ise, et noor insener on töölise wõi talurahwa poeg. Ja ween-
dub üsna ruttu, et tehase on temale kooliks, kus ta wõib alata wa-
halt oma wõimete wäljaarendamist. Ja kui ta sellega toime tuleb,
saadab tehase ta kõrgemasse kooli. Samal ajal on ka juba teha-
seid, kus kõrgemad tehnilised koolid töötawad. Tema närwi ja aju-
energia, kui uurimise ja maailma tunnetamise wahend, saab terve
rea tingimuste läbi, mis tema isale olid täiesti tundmatud, wõimsalt
ülesäratatud.

Ta käib teatris, mis tunnustatud Euroopas parimaks, loeb euroo-
pa ja wene klassilist kirjandust, külastab kontserte, muuseume, õpib
tundma oma maad nagu mitte kunagi warem.

Ja juhusel, kui Euroopa rööwiked peaksid kallale tungima Nõu-
kogude Liidule, siis astuwad noorte wõitlejate wäed vastu, teades
igaüks mis neil kaitsa.

Oma tsüünilises mängus loodawad kapitalistid masside rumalusele,
kuid samal ajal areneb Nõukogude Liidu töörahwa hulkade tead-
wuse organiseerimine wõimeliselt. Nõukogude Liidus kasvab uus
inimene, ja tema omadust peab hindama. Tema tunneb end uue ilma
loojana ja kuigi ta muuseas elab weel rasketes tingimustes, siis
teab ta ometi, et tema teadwusliku tahte eesmärk ja ülesanne on:
teistsuguseid tingimusi luua ja sellepärast ei ole tal mingit põh-
just olla pessimist. Ta ei ole mitte üksi bioloogiliselt noor, waid ka
ajalooliselt. Ta on jõud, kes oma teest ja tähendusest ajaloos aru-
saab ja täidab oma osa kultuurtöös täie julgusega, mis on omane
noorele jõule, kes weel pole mahakäinud, keda juhib lihtne ja selge
õpetus.

Wana maailma eesmärk on: kehalise ja moraalse wägiwalla wõ-
tetega — sõdadega, tänawatapmistega alal hoida wana, mädanenud
ebainimlikku «korda».

Uue inimese eesmärk on: wabastada töötawad hulgad wanadest
ebausu, raassi, rahwuse, klassi ja usu eelarwamistest, luua üleilm-
line wennalik ühiskond, milles iga liige töötab oma wõimete koha-
selt ja saab oma tarwiduste kohaselt.

KOGU SAKSA TÖOLISKLASS STREIGIB JA WÕIDAB

Palgaalanduse wastane streigilaine haaras kõik suuremate tööstus-
kohtade töölisel, nagu Ruhris, Kesk-Saksamaal, Saksoonias j.m. Peale
erakorralist dekreeti püüdsid ettewõtjad igal pool tööliste palku alan-
dada. Kuid tööliste üksmeelse wõitlustahtelise wäljaastumise taga-
järjel on enamasti ettewõtjad sunnitud palgaalanduse korralduse ta-

gasi wõtma. Terwes reas ettewõtetes lõppes wõitlus wõiduga. Näiteks, Berlinis 8 metallitehases, Hamburgi paberiwabrikus «Fuko», Mersenbergi paberiwabrikus «Königsmülle», Kremps «Halle ja co tehases j.m. Saadud wõidud julgustawad teisi streikijaid, mispärast ettewõtjad on sunnitud järelandma ja edaspidistest palgaalandamistest hoiduma.

200,000 Ruhri mäetöölise walmistuwad üksmeelsele palgawõitlusele. Mitmes linnas jäid streigi tõttu seisma trammid, kustus elekter, seisid tehased. Politseiga kokkupõrkeid tuli eriti wõitluses streigimurdjatega. Siiski streigimurdmine on wõrdlemisi wäikene, kuna streigiga lähewad kaasa isegi katoliiklaste ja natsionaalsotside organisatsioonidesse kuuluwad töölised.

17 sept. kuni oktoobri lõpuni oli üle maa 586 streiki, millest 328 lõppesid wõiduga.

PUNASE ABI KONGRESS

Nowembri keskpaigas peeti Moskwas Punase abi kongress. Kongressi awas wana jaapani rewolutsionäär Katajama.

Osakondi mopril on 70 kapitalistlikul maal — 11½ miljoni liikme-ga. Suurem osa organisatsioonest on illegaalsed.

Kongress konstateerib walge terrori süwenemist. Üksi 1931 a. oli 1,090,421 walge terrori ohwrit.

Kongress kutsub üles energilisemalt wõitlema jõhkra kodanlise wägiwalla wastu.

WALIMISTEL REWOLUTSIONILINE PAHEMTIIW KASWAB

Saksamaal wõitsid kommunistid riigipäewa walimistel 11 kohta juure.

Nowembri alul peetud riigipäewa walimistel said saksa kommunistid ligi 6 miljonit häält ja wiiwad seega parlamenti 100 saadikut. Samal ajal kaotasid sotsid ja Hitleri fashistid mitukümmend kohta.

Ka hiljutistel Daani ja Belgia walimistel kommunistid wõitsid kummagil maal 2 saadiku kohta juure.

MEIE WÕIME SOOWIDELE WASTU TULLA

Eesti merimehed, külastades wälismaa sadamalinnades interklubi-sid, teadustage, missugust kirjandust olete sealt saanud ja missugust soowiks te saada. Wõime teile selles asjus wastu tulla.

Ühtlasi teadustage, kui palju merimehi eestlasi külastab interklubi-sid. Olgu samuti teil kohustuseks igast interklubist teadustada, missuguse mulje ta teile jätab.

**ISH (merimeeste ja sadamatöölise internatsionaal)
Eesti seksioon.**

Address: Hamburg, Rothesoodstrasse 8.
Estonische seksion der ISH, Germany.

ENSV Oktoobrirewolutsiooni
Sotsialistliku Ühiskonna
Riiklik Keskarhiiv
Teaduslik-teadmekirjanduse
raamatukogu

MERIMEHED!

Sadamasse jõudes, ärge jätke küllastamata interklubisid, sealt leiata muu seas ka eesti keelset töölistkirjandust.

Interklubid asuvad järgmistes sadamalinnades:

SAKSAMAAL:

- Hamburg — Rothesoodstrasse, 8.
- Stettin — Klosterhof, 27/28.
- Bremen — 21/22 Hanken Str.
- Bremerhafen — 11 Schiffer Str.
- Duisburg-Ruhrort — 9 König Friedrich Wilhelm Str.
- Kiel — Alte Reihe (Zentralhalle).
- Königsberg — (Einheitsverband) 17 Klapperwiese.
- Lübeck — 9 Fisch Str.

POOLAS:

- Danzig — Neufahrwasser, 11a Paul Benekeweg, Käthe-Leu-Haus.

NORRAS:

- Oslo — 9, Tamtegaten.
- Trondhjem — Hotel Scandinavia.
- Aalesund — 12, Kirkegaten.
- Fredrikstad — 43 Glemmegaten.
- Haugesund — 1 Torvgaten.
- Narvik — Arbeidernes Hus, Frydenlund.
- Tromsø — 22, Vestergaten.

ROOTSIS:

- Stockholm — 7, Österlånggatan.
- Härnösand — 9 Smedjegatan
- Västervik — 3, Nybygget.
- Göteborg — 12—14 Järntorgsgatan.
- Oskarshamn — 20, Handverksgatan.
- Sundsvall — 33 n.b. Storgatan.

DAANIS:

- Kopenhagen — 116 Toldbodgade.
- Esbjerg — 18 Smedegade.

PRANTSUSMAAL:

- Marseille — 10 Rue Fauchier.
- Rouen — 11 Rue St. Eloi.
- Dunkerque — 9 Rue l'Ecluse des Bergues.

BELGIAS:

- Antwerpen — 64 Kloosterstraat.

INGLISMAAL:

- Cardiff — 224 Bute Road.
- Liverpool — (Arvon Chambers) 9 Canning Place.
- London — 288 Commercial Road, E.
- Newport — 3 Ruperra Street.
- S. Shields — 11 Cuthbart Street.

HOLLANDIS:

Rotterdam — 7a. Willenskade.

P.A.Ü.:

New-York — 140 Broad Street.

Philadelphia — 311 So. 2nd St.

Baltimore — 1720 Thames St.

Norfolk — 425 Bank St.

New Orleans — 420 Gravier St.

San Francisco — 78 Clay St.

Seattle, Wash. — 627 First Ave.

Portland, Ore — 191 ½ 3rd St.

LÕUNA AMEERIKAS:

Mondevideo — 1636 Misiones.

Buenos Aires — 241 Calle la Madrid.

AUSTRALIAS:

Sydney — 9 Argyle Place, Millers Point.

HISPAANIAS:

Barcelona — 8, Tantarantana.

NÕUKOGUDE LIIDUS:

Arhangelsk — Nabereshnaja 55.

Batum — Schmidt'i uul. 12.

Feodoosia

Herson, USSR

Leningrad — Ogorodnikovi prosp. 15.

Mariupol (Kajutenko) — Komsomolskaja uul. 443.

Nikolajew, USSR.

Noworossisk — Gornaja uulits 7.

Odessa — Lastotshkina 2.

Poti, USSR.

St. Soroka — Klub Lessozawoda, Murmanski raudtee.

Wladiwostok — Lenini uul. 48.

Tuapse — Portkomwod.

Murmansk — Portkomwod.

